

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

УХВАЛЕНО

Вчена рада університету
протокол №
від «» квітня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи
гарант освітньої програми
зі спеціальності
014.03 Середня освіта (Історія)
кандидат юридичних наук, доцент
Олександр ОЛІЙНИК «» квітня 2024 р.

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ІСТОРІЯ, ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА ТА ПРАВОЗНАВСТВО В
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

(ПРОЄКТ)

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

бакалавр

(назва ступеня, що присвоюється)

галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність

014.03 Середня освіта (Історія)

(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського національного
педагогічного університету імені
Г. С. Сковороди

Юрій БОЙЧУК

від «» квітня 2024 р.

Харків – 2024

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньої програми

«Історія, громадянська освіта та правознавство в закладах освіти»

Проректор з навчально-наукової
роботи

_____ В. Борисов

В.о.директора центру забезпечення
якості освіти

_____ О. Жмурко

Гарант освітньої програми

_____ О. Олійник

Декан факультету історії і права

_____ Л. Зеленська

В.о. голови студентської ради
факультету історії і права

_____ О. Гусак

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою всесвітньої історії
кафедрою історії України
кафедрою теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією факультету історії і права
протокол №8 від «» квітня 2024 р.
Вченою радою факультету протокол № від «» квітня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради університету
протокол № 4 від «» квітня 2024 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою у складі:

Гарант освітньої програми:

Олійник Олександр Миколайович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін

Члени проектної групи:

1. **Бережна Світлана Вікторівна**, доктор філософських наук, професор, професор кафедри теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності.
2. **Мірошніченко Світлана Валентинівна**, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії.
3. **Трубчанінов Микола Анатолійович**, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії.
4. **Сідорчук Валентина Павлівна**, методист Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».
5. **Сергієнко Всеволод Сергійович**, заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу «Безлюдівський юридичний ліцей імені Героя Радянського Союзу І.Я. Підкопая Безлюдівської селищної ради».
6. **Солошенко Олена Михайлівна**, кандидат історичних наук, доцент, доцент теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін.
7. **Чернікова Інна Володимирівна**, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України.
8. **Цицхвая Валерія Максимівна**, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 014.03 Середня освіта (Історія) факультету історії і права ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

РЕЦЕНЗІЇ-ВІДГУКИ
зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Кузьменко Олександр Васильович**, кандидат педагогічних наук, доцент, вчитель-методист, доцент кафедри права НТУ «ХП».
2. **Таукішева Маргарита Борисівна**, директор Комунального закладу «Харківська початкова школа № 33 Харківської міської ради».
3. **Ашортія Євген Демурович**, директор Комунального закладу «Харківський ліцей мистецтв №133 Харківської міської ради».

**4. 1. Профіль освітньої програми «Історія, громадянська освіта та правознавство в закладах освіти»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди Факультет історії і права
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський)
Офіційна назва освітньої програми	Історія, громадянська освіта та правознавство в закладах освіти
Освітня кваліфікація	Бакалавр освіти за спеціальністю «Середня освіта (Історія)», спеціалізацією «Правознавство»
Професійна(і) кваліфікація(ї)	Вчитель історії, викладач закладу фахової передвищої освіти
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр освіти. Середня освіта (Історія). Вчитель історії і правознавства, викладач закладу фахової передвищої освіти.
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат УД № 21002386 Строк дії сертифіката до 01 липня 2028 року
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень EQ-EHEA – 1 цикл EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	2022 – 2026 рр. Із можливістю внесення змін або перегляду упродовж даного періоду
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy
2. Мета освітньої програми	
Фахова (теоретична та практична) підготовка конкурентоспроможного компетентного вчителя/викладача історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін для закладів	

загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, сформований перелік загальних і фахових компетенцій якого гарантує реалізацію ним інноваційного підходу в освітній діяльності та індивідуальної професійної траєкторії.

3. Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))

01 Освіта/Педагогіка

014 Середня освіта

014.03 Середня освіта (Історія)

Додаткова спеціалізація: «Правознавство»

Об'єкт вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти (за предметною спеціальністю «Історія» і додатковою спеціалізацією «Правознавство»)

Цілі навчання: формування інтегральних, загальних і фахових компетентностей вчителя історії, правознавства та інтегрованих суспільствознавчих дисциплін закладу середньої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, необхідних для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності.

Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, наукові концепції та принципи історичної, правової та суспільствознавчих наук для формування предметних компетентностей; теоретичні основи наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання історії, правознавства і суспільствознавчих дисциплін у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти в обсязі, необхідному для виконання професійних трудових функцій.

Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, система методів навчання історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін: словесні, інтерактивні, активні, інноваційні методи (компетентнісний, інтегрований, проектно-дослідницький метод) із залученням і використанням ІКТ, наочний метод, практичні методи, методи дистанційного навчання (навчання на основі відеоконференцій мобільних додатків), методи моніторингу педагогічної діяльності (опитування, спостереження, аналіз документації).

Використання проблемної, проектної, інформаційно-комунікативної, особистісно-орієнтованої, проблемної, ігрової технологій, технології візуальної комунікації.

Інструментарій та обладнання: сучасне обладнання й устаткування, необхідне для історичних, правових та археологічних досліджень; мультимедійне обладнання і технічні засоби навчання, інформаційні ресурси та програмні продукти для формування спеціальних компетентностей з історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін у процесі навчання здобувача (електронні бібліотечно-довідкові ресурси, електронний архів-репозитарій навчально-інформаційний портал

	на базі платформи Moodle, сайт наукових праць), бази для проведення практик (за договорами про співпрацю).
Орієнтація освітньої програми	Програма освітньо-професійна Програма професійна прикладна: спрямована на підготовку до виконання функціональних обов'язків учителя/викладача історії, правознавства та інтегрованих суспільствознавчих дисциплін, класного керівника у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, організатора гуртків історичного, правового й суспільствознавчого спрямування, на формування здатності до викладання інтегрованих курсів, реалізації основних принципів правової освіти і виховання учасників освітнього процесу, готовності до самоосвіти і професійного зростання впродовж життя.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) Фокусується на історико-правовій та психолого-педагогічній підготовці фахівців, здатних до проектування та провадження освітнього процесу в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти з урахуванням новітніх досягнень сучасних гуманітарних та освітніх наук, а також до створення рівноправного і справедливого клімату, що сприяє навчанню всіх здобувачів, формуванню у них ключових компетентностей і ставлень, зокрема, і ключових громадянських компетентностей, а також розвитку здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання. Ключові слова: бакалавр, вчитель, історія, правознавство, суспільствознавчі дисципліни, правова освіта, громадянська освіта, методична підготовка.
Особливості програми	Особливості програми: – посилена практична підготовка завдяки циклу навчальних (археологічна) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; педагогічна практика у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти освіти); – можливість для випускників розробляти і викладати інтегровані міждисциплінарні курси у закладах освіти відповідного рівня; -викладання зацентровано на вивченні у поєднанні з історією основ законодавства та опанування новітніх методів здобуття й передачі наукового знання в галузі історичних, правових та суспільствознавчих дисциплін; – формування у здобувачів почуття активного громадянства, навичок планування та участі у соціально-освітніх, волонтерських, благодійних проєктах, студентському самоуправлінні тощо.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до	Відповідно до Національного класифікатора професій ДК

працевлаштування	<p>003:2010 бакалавр історії може працювати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -2320 – вчитель закладу загальної середньої освіти (історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін) -2321 - викладач закладів професійної (професійно-технічної) освіти; -2322 - викладач закладів передвищої фахової освіти; -2351.2 – методист (освіта); -3340 – лаборант (освіта); -2443.2 – консультант з історії; -2443.2. - консультант із суспільно-політичних питань (в партіях та інших громадських організаціях) <p>Може займати посаду спеціаліста у міжшкільних ресурсних центрах (міжшкільних навчально-виробничих комбінатах), в державних і приватних освітніх установах, в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації.</p>
Подальше навчання	<p>Продовження здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за цією або суміжною галуззю знань/спеціальністю; підвищення кваліфікації за фахом чи набуття кваліфікації за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти.</p>
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання із формуванням критичного аналітичного мислення, навчання через практичну підготовку (педагогічну, організаційно-виховну, навчально-польову), через реалізацію дослідницької діяльності, посилення гуманістичної спрямованості, формування системного підходу до аналізу складних фахових і соціальних ситуацій.</p> <p>Викладання здійснюється у вигляді традиційних (вступна, інформаційна, заключна оглядова) і нетрадиційних (проблемна, мультимедійна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція-конференція, круглий стіл, бесіда, диспут, екскурсія, інтерактивна, бінарна) лекцій, семінарських занять (семінар-диспут, семінар із виступами студентів, міждисциплінарний, взаємонавчання, ділова гра, комбінований семінар,) навчальних (археологічна) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти та фахової передвищої освіти). Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету та мультимедіа) за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проєктна робота.</p> <p>Дистанційне навчання та зв'язок із здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою платформи дистанційної освіти Moodle, месенджерів та соціальних мереж. Прямий відеозв'язок, проведення конференцій, лекцій, семінарів і онлайн-консультацій відбувається на платформі Google Meet, Zoom.</p>
Оцінювання	<p>Накопичувальна 100-бальна рейтингова система оцінювання</p>

	<p>навчальних досягнень здобувачів включає такі види контролю: вхідний (попередній), поточний (тематичний), модульний, підсумковий (семестровий контроль та підсумкова атестація) http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pr_o_organisaziyu_osvitnogo_proceny.pdf</p> <p>Методи оцінювання: усне і письмове опитування, тестування, колоквиум, есе, доповідь з презентаціями, презентація та захист результатів індивідуальної/командної роботи, самооцінка тощо.</p> <p>Форми контролю: модульні контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання, тестування, заліки, звіти про практику, захист курсових робіт, усні й письмові іспити, комплексний кваліфікаційний іспит.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь при викладанні історичних, правознавчих, інтегрованих суспільствознавчих дисциплін, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p> <p>ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.</p> <p>ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення</p>

	<p>у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.</p> <p>ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину історії, правознавства і суспільствознавчих дисциплін.</p> <p>ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.</p> <p>ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.</p> <p>ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання із урахуванням вимог законодавства щодо академічної доброчесності.</p> <p>ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.</p> <p>ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу, формування в учнів культури здорового та безпечного життя.</p> <p>ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.</p> <p>ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей відповідно до змін у системі освіти, її</p>

	<p>законодавчому забезпеченні, із діяльністю закладу освіти.</p> <p>ФК10. Здатність здійснювати і пояснювати вибір моделі поведінки в повсякденних життєвих ситуаціях, орієнтуючись на норми права, реалізовувати і захищати свої права та права інших у ситуації конфлікту, спираючись на правові знання і свідомо обираючи моделі правомірної поведінки; застосування правових знань.</p>
<p>Компетентності предметної спеціальності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Знання та розуміння змісту й методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань з історії, правознавства і суспільствознавчих дисциплін.</p> <p>ПК 2. Знання сучасних досліджень в галузі історії, здатність формулювати оцінки історичних подій відповідно до соціальних функцій історика, можливостей використання історії у політичних цілях і зловживання нею.</p> <p>ПК 3. Знання категоріально-понятійного апарату історичної науки, здатність орієнтуватися у науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявлення змін і тяглості у житті суспільства.</p> <p>ПК 4. Здатність інтегрувати набуті знання соціальних та гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь.</p> <p>ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.</p> <p>ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел історичної та юридичної інформації та використовувати їх у професійній діяльності, аналізувати нормативно-правову базу, використовувати законодавчі та нормативно-правові документи в тому числі іноземними мовами.</p> <p>ПК 7. Знання наукових основ методики навчання історії, правознавства, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів формувати спільноту учнів із позитивною мотивацією та самооцінкою.</p> <p>ПК 8. Знання змісту та завдань організації допрофільної підготовки учнів.</p> <p>ПК 9. Знання нових підходів до шкільної історичної освіти, інноваційних педагогічних технологій, опанування їх змісту й методики, належної культури використання у навчально-виховній роботі в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.</p> <p>ПК 10. Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду, до застосування системи педагогічних,</p>

	<p>психологічних та професійно-методичних умінь для командної співпраці із фахівцями, асистентами вчителя і батьками.</p> <p>ПК 11. Знання і розуміння механізмів функціонування інститутів громадянського суспільства, оцінка стану громадянського суспільства в Україні і світі.</p> <p>ПК 12. Здатність формувати знання про базові норми і цінності демократичного суспільства, оцінювати основні демократичні здобутки в Україні та світі.</p> <p>ПК 13. Здатність використовувати методи, методики, технології навчання, необхідні для формування ключових громадянських компетентностей.</p> <p>ПК 14. Здатність генерувати високу історичну і громадянську свідомість, правову політичну культуру, національну гідність та історичну пам'ять.</p>
Програмні результати навчання (РН)	
РН1.	Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.
РН2.	Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.
РН3.	Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.
РН4.	Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.
РН5.	Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них, передбачати труднощі, які можуть виникнути у них щодо засвоєння матеріалу, враховуючи їх під час планування та здійснення освітнього процесу.
РН6.	Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.
РН7.	Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.
РН8.	Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.
РН9.	Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології професійній діяльності.

РН10.	Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.
РН11.	Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.
РН12.	Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.
РН13.	Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.
РН14.	Оперувати уявленнями і знаннями про основні категорії та правове регулювання громадсько-політичних понять, в першу чергу, закон, демократія, права людини, громадянське суспільство.
Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)	
ПРН 1	Демонструє знання змісту фундаментальних і спеціальних галузей історичної науки та спеціальних історичних дисциплін, пояснює і характеризує історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку, історичну періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу.
ПРН 2	Знає і аналізує сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних дисциплін, застосовуючи критерії для визначення достовірності і повноти інформації та імплементує знання у навчальну і практичну діяльність в галузі історії, правознавства і суспільствознавчих дисциплін.
ПРН 3	Орієнтується в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперує спеціальною термінологією.
ПРН 4	Демонструє інтегроване мислення, пояснює цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки, розкриваючи для визначення основних риси і пояснення цілісності історичних епох у політико-правовій, економічній, соціальній, культурно-інтелектуальній сферах.
ПРН 5	Використовує краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; розуміє й популяризує історико-культурну спадщину України та світу.
ПРН 6	Працює з джерелами інформації, інтегрує їх у зміст навчання історії, правознавства, громадянської освіти, володіє технологією використання різноманітних методів виявлення та опрацювання джерел з різних галузей історії та права, представляє та обговорює відображені в них факти, явища, події, визначає власну позицію щодо суперечливих питань.
ПРН 7	Знає зміст шкільних курсів історії, проєктує і здійснює навчальний процес, обирає оптимальні компетентнісно орієнтовані методики навчання історії, правознавства і громадянської освіти, уміє оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.
ПРН 8	Володіє здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором.

ПРН 9	Цінує різноманіття та мультикультурність; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керується в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва, дотримується демократичних принципів поваги до честі та гідності особистості, захисту прав і свобод людини і громадянина, діє на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення, правової культури і правового виховання.
ПРН 10	Усвідомлює цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, стійко прагне до набуття та вдосконалення професійних компетентностей, реалізації власної соціальної і професійної мобільності.
ПРН 11	Демонструє знання нормативно-правової бази функціонування громадянського суспільства, його основних інститутів, особливостей функціонування громадських організацій.
ПРН 12	Демонструє здатність до соціальної активності, комунікації, планування, здійснення і презентації громадсько-політичних ініціатив і соціально-освітніх проєктів.
ПРН 13	Демонструє вміння вести конструктивний діалог, критично мислити, толерантно розв'язувати соціальні конфлікти, приймати соціально відповідальне і виважене рішення.
ПРН 14	Демонструє уміння обирати критерії формування громадянської компетентності, діагностувати і оцінювати рівень навчальних досягнень здобувачів.
ПРН 15	Визначає і застосовує теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу та пояснення історичних та правових фактів, орієнтуватися в системі права в контексті формування української національної та громадянської ідентичності.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для відповідного рівня ВО (Ліцензійних умов), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 365 від 24.03.2021.</p> <p>Фахову підготовку здобувачів забезпечує професорсько-викладацький склад факультету історії і права – кафедри всесвітньої історії, кафедри історії України, кафедри теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін, кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії, кафедри філософії, а також інших профільних кафедр Університету – переважно доктори і кандидати наук.</p> <p>Усі викладачі, залучені до реалізації програми, є визнаними професіоналами із значним досвідом роботи (практичної, дослідницької, управлінської, інноваційної) та займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою навчальних посібників. Широка участь фахівців із практичним досвідом</p>
-----------------------------	---

	<p>роботи у закладах середньої освіти забезпечує практико-орієнтованість освітньої програми.</p> <p>Науково-педагогічні працівники, відповідно до укладених графіків, пройшли підвищення кваліфікації та/або стажування в рамках реалізації стратегії розвитку кадрового потенціалу, а саме постійне підвищення рівня володіння іноземними мовами (англійська, польська) та рівня володіння цифровою грамотністю. На основі застосування сучасних технологій менеджменту якості впроваджена система оцінки викладачів здобувачами (наприклад, щорічне анонімне опитування «Викладач очима студентів», дослідження системи управління якістю діяльності університету серед здобувачів 4 року навчання тощо), яка використовується для підвищення ефективності роботи викладацького складу.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Приміщення для аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів мають достатню площу та інформаційно-комунікаційне технічне обладнання (мультимедійні засоби, SMART Board, комп'ютери, оснащені ліцензійними операційними системами та пакетами прикладного програмного забезпечення). У навчальний процес впроваджуються інформаційні та комунікаційні технології, зокрема дистанційне навчання на платформі Moodle. Функціонують комп'ютерні класи і точки бездротового інтернет-доступу.</p> <p>Учасники програми мають вільний доступ до фондів наукової бібліотеки, а також до електронного контенту – міжнародних наукових баз даних, електронних каталогів й архівів, веб-сайтів тощо.</p> <p>Для інтеграції навчального процесу та фахової діяльності підписані угоди про співробітництво із закладами середньої, фахової передвищої освіти міста Харкова й області.</p> <p>Бюджет програми: державне замовлення, кошти фізичних та юридичних осіб за навчання здобувачів та спонсорські кошти.</p> <p>Наявна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, пункти харчування, спортивні споруди, медичний пункт тощо), обладнання, за кількістю та якістю є достатніми для досягнення передбачених програмою цілей та відповідають технологічним вимогам до матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 365 від 24.03.2021.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Освітня програма забезпечена навчально-методичною документацією і матеріалами з усіх дисциплін циклу професійної підготовки, вибіркових навчальних дисциплін та видам практик. Реалізація ОП забезпечується доступом кожного здобувача до бази даних і бібліотечних фондів, які формуються за повним переліком дисциплін навчального плану</p>

зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) та спеціалізації правознавства. Кожен здобувач забезпечений доступом до мережі Інтернет, достатньою кількістю навчальних друкованих або електронних видань з кожної дисципліни професійного циклу і блоку вільного вибору здобувачів (включаючи електронні бази періодичних видань).

Вільний доступ до:

- офіційний сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди: <http://pu.ac.kharkov.ua/>
- історичного факультету: <http://hnpu.edu.ua/uk/fac-histor>
- точки бездротового доступу Інтернет;
- Наукова бібліотека ХНПУ імені Г.С. Сковороди, читальні зали;
- навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle (<http://lms.hnpu.edu.ua>);
- електронний архів-репозитарій ХНПУ імені Г.С. Сковороди <https://dspace.hnpu.edu.ua/>;
- сайт наукових праць (<http://nauka.hnpu.edu.ua>);
- електронна бібліотека (<http://lib.hnpu.edu.ua>);
- навчально-методичні комплекси дисциплін;
- програми практик.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає технологічним вимогам щодо навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО (*Додатки 17-19 до Ліцензійних умов*), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018.

9. Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	<p>У межах освітньої програми право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проектів, договорів між українськими закладами вищої освіти або їхніми основними структурними підрозділами, між українськими й іноземними закладами освіти або їхніми основними структурними підрозділами</p> <p>Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://smc.hnpu.edu.ua/files/Polozhennya/25_Polozhenya_pro_aka_demichnu_mobilnist.pdf) здобувачі вищої освіти в межах програм внутрішньої академічної мобільності допускаються до освітнього процесу в закладі вищої освіти – партнері та мають права й обов'язки здобувачів вищої освіти українського закладу вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність.</p> <p>Співпраця здійснюється в межах договорів про співробітництво із Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка; Полтавським національним педагогічним університетом імені В. Г. Короленка; Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна; Черкаським національним університетом імені Богдана Хмельницького; Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника; Харківським гуманітарним університетом «Народна українська академія»: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Nauka/Dogovor/ZVO/ZVO(nauka).pdf</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Згідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_poryadok_realizazii_prava_na_akadem_mob.pdf) зарахування результатів навчання в зарубіжному навчальному закладі є можливим за умови, коли зміст (очікувані результати навчання) навчальних дисциплін і практик та обсяг кредитів збігається не менш ніж на 75%.</p> <p>Партнерські відносини із зарубіжними університетами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - договір про наукову співпрацю і реалізацію програми академічної мобільності між історичним факультетом ХНПУ імені Г.С. Сковороди і факультетом історичних і педагогічних наук Вроцлавського університету (Польща) від 27.10.2011 р. (безстроковий термін) - угода про співпрацю та обмін науковими кадрами для проведення лекцій і реалізації програми академічної мобільності між ХНПУ імені Г.С. Сковороди і Поморським

	<p>університетом (м. Слупськ, Польща)</p> <p>- Меморандум про співпрацю між Університетом Кардіфф Метрополітен (Cardiff Metropolitan University) та ХНПУ імені Г.С. Сковороди (липень 2022 року).</p> <p>http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Centr_mijnarod_spiv/Ugoda/Mignarodna_spivpratsja_KhNPU.pdf.</p> <p>http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Centr_mijnarod_spiv/Ugoda/Mignarodna_spivpratsja_KhNPU.pdf.</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Ліцензією передбачається підготовка іноземців та осіб без громадянства у межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки.</p>

2. Структурно-логічна схема

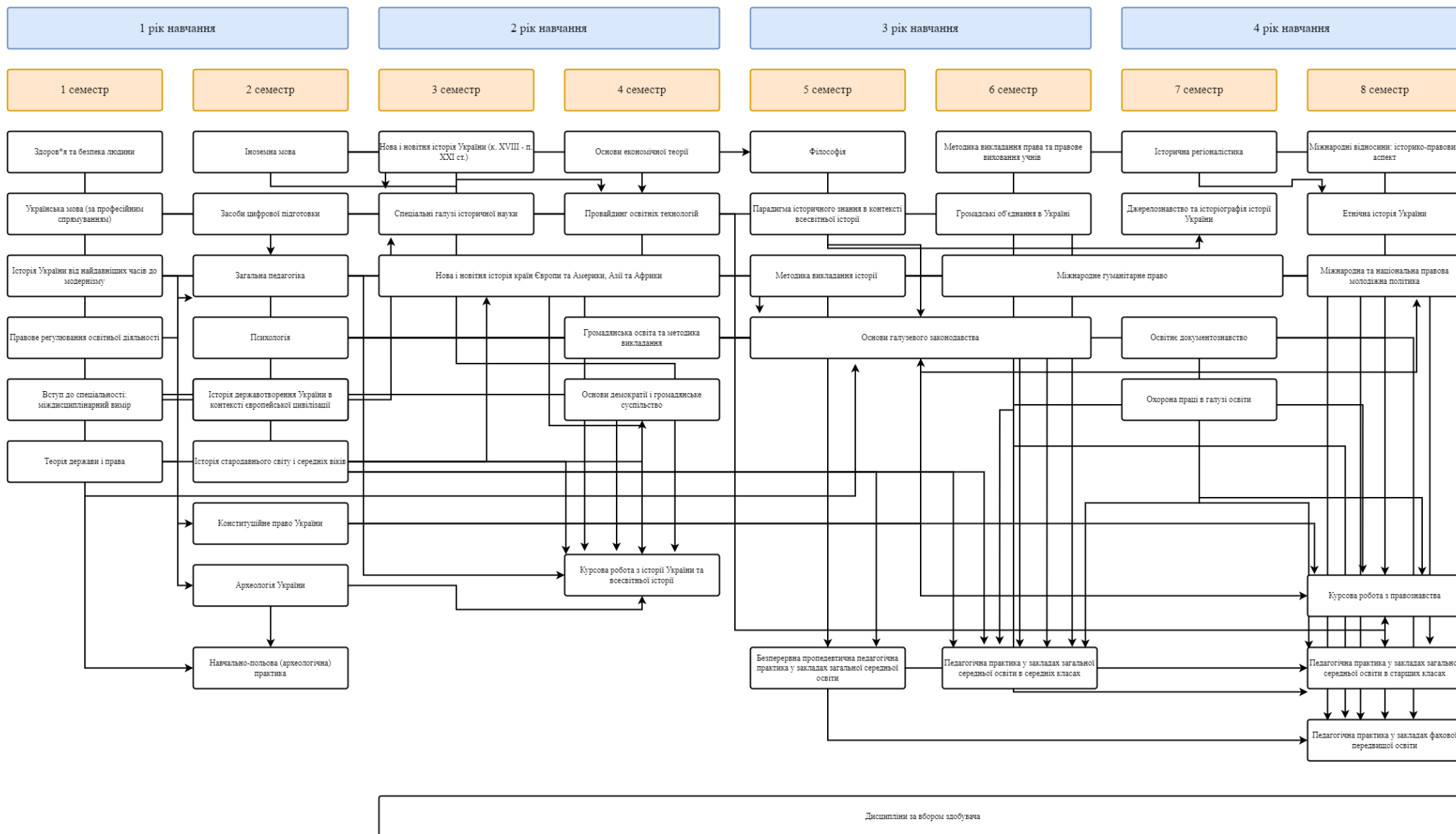
2.1 Перелік освітніх компонент (ОК)

ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти / курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Основи фінансово- економічної грамотності та підприємництва	3	іспит
ОК 2	Філософія	3	іспит
ОК 3	Іноземна мова	5	іспит
ОК 4	Здоров'я та безпека людини	4	залік
ОК 5	Засоби цифрової підготовки	3	залік
ОК 6	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік
Усього		21	
Цикл професійної підготовки			
ОК 7	Загальна педагогіка	6	залік
ОК 8	Провайдинг освітніх технологій	6	іспит
ОК 9	Психологія	4	іспит
ОК 10	Історія України від найдавніших часів до модернізму	4	іспит
ОК 11	Правове регулювання освітньої діяльності	3	залік
ОК 12	Вступ до спеціальності: міждисциплінарний вимір	3	іспит
ОК 13	Історія державотворення України в контексті європейської цивілізації	3	залік
ОК 14	Теорія держави і права	4	іспит
ОК 15	Історія стародавнього світу і середніх віків	6	іспит
ОК 16	Конституційне право України	5	іспит
ОК 17	Нова і новітня історія України (к. XVIII - поч. XXI ст.)	6	іспит
ОК 18	Основи міждисциплінарних наукових досліджень	3	іспит
ОК 19	Археологія України	3	залік
ОК 20	Нова і новітня історія країн Європи та Америки, Азії та Африки	8	залік/ іспит
ОК 21	Міжнародні відносини: історико-правовий аспект	4	іспит
ОК 22	Спеціальні галузі історичної науки	3	іспит
ОК 23	Парадигма історичного знання в контексті всесвітньої історії	3	іспит
ОК 24	Громадянська освіта та методика викладання	5	залік
ОК 25	Методика викладання історії	6	іспит
ОК 26	Методика викладання права	6	іспит
ОК 27	Історичне краєзнавство та архівознавство	3	іспит
ОК 28	Основи демократії і громадянське суспільство	3	іспит
ОК 29	Джерелознавство та історіографія історії України	4	залік
ОК 30	Основи галузевого законодавства	6	залік/ іспит
ОК 31	Духовність і мораль в житті людини і суспільства	4	залік/іспит
ОК 32	Громадські об'єднання в Україні	3	іспит

ОК 33	Етнічна історія України	3	<i>icnum</i>
ОК 34	Права дитини в громадянському суспільстві	3	<i>icnum</i>
ОК 35	Освітнє документознавство	4	<i>icnum</i>
ОК 36	Охорона праці в галузі освіти	4	<i>icnum</i>
ОК 37	Курсова робота із історії України і всесвітньої історії	3	
ОК 38	Курсова робота з правознавства	3	
	Усього	135	
Цикл дисциплін вільного вибору здобувача			
Дисципліни за вибором здобувача		60	
Усього		60	
Практична підготовка			
ОК 39	Безперервна пропедевтична педагогічна практика у закладах середньої освіти	3	
ОК 40	Педагогічна практика у закладах фахової передвищої освіти	4,5	
ОК 41	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти в старших класах	6	
ОК 42	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти в середніх класах	7,5	
ОК 43	Навчально-польова (археологічна) практика	3	
Усього		24	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180	
Загальний обсяг вибірових компонентів		60	

2.2. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випусників освітньої програми зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) проводиться відповідно до «Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» та згідно з навчальним планом спеціальності. Атестація проводиться у восьмому навчальному семестрі та складається з комплексного кваліфікаційного іспиту:

- з педагогіки та психології;
- з історії та методики викладання історії.

Таблиця 2.1

Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності																			
	Інтегральна компетентність																			
	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові, предметні) компетентності									
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10
PH1		+								+			+			+				
PH2			+									+		+						
PH3	+												+			+				
PH4											+		+	+	+					
PH5					+					+			+	+	+	+		+		
PH6								+	+	+			+				+	+		+
PH7	+	+						+			+									
PH8			+		+	+					+									
PH9				+																
PH10				+																
PH11						+				+							+	+		+
PH12	+																		+	+
PH13		+			+		+			+							+			+

РН 14		+	+				+	+		+	+							+	+

Таблиця 2.1

Матриці відповідності предметних результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання (ПРН)	Предметні компетентності (ПК)													
	ПК-1	ПК-2	ПК-3	ПК-4	ПК-5	ПК-6	ПК-7	ПК-8	ПК-9	ПК-10	ПК -11	ПК-12	ПК-13	ПК-14
ПРН-1	+	+	+	+	+	+	+	+		+				
ПРН-2	+	+	+	+	+	+	+		+	+				+
ПРН-3	+	+	+	+			+			+				
ПРН-4	+	+	+		+	+	+	+	+	+				
ПРН-5	+	+		+	+	+	+	+	+	+				+
ПРН-6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	
ПРН-7	+	+	+		+	+	+	+	+	+			+	
ПРН-8		+	+	+		+	+	+	+	+				
ПРН-9	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+
ПРН-10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				
ПРН-11	+	+			+				+		+	+	+	+
ПРН-12				+					+		+			
ПРН-13							+	+		+	+			
ПРН-14							+		+	+	+		+	
ПРН-15		+	+		+				+			+		

OK22	+		+	+		+									
OK23	+	+	+			+									+
OK24				+		+	+		+		+	+	+	+	+
OK25			+	+	+	+	+	+						+	+
OK26				+		+	+	+				+	+	+	+
OK27	+		+		+	+									+
OK28						+			+		+	+		+	+
OK29	+	+	+		+	+									+
OK30						+			+		+				+
OK31						+									+
OK32	+					+					+	+		+	+
OK33	+		+	+	+	+							+		+
OK34				+		+								+	
OK35						+					+				
OK36						+				+					
OK37	+	+	+	+	+	+				+					+
OK38		+				+				+	+	+	+		+
OK39	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+		+
OK40	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+		+
OK41	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK42	+	+			+	+	+	+	+	+		+	+		+
OK43	+	+	+	+	+	+		+				+	+		+

OK – освітні компоненти, ПРН – програмні результати навчання

Матриця відповідності ОК предметним компетентностям (ПК)

	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10	ПК11	ПК12	ПК13	ПК14	ПК15
ОК1						+					+				
ОК2	+	+		+	+					+	+				
ОК3		+				+	+			+	+	+			
ОК4															
ОК5						+			+						
ОК6		+	+		+	+				+	+				
ОК7							+	+		+					
ОК8							+	+	+	+	+		+		
ОК9							+	+	+	+			+		
ОК10	+		+	+	+	+			+						+
ОК11						+				+					
ОК12			+	+		+			+						
ОК13				+	+				+			+			+
ОК14						+						+			+
ОК15	+		+	+		+			+				+		
ОК16						+									+
ОК17	+		+	+	+	+			+						+
ОК18	+		+	+					+						
ОК19	+		+	+	+	+			+						
ОК20	+		+	+		+			+						
ОК21	+		+	+	+	+			+						+

OK22	+	+	+	+		+			+						
OK23	+	+	+	+	+	+									+
OK24						+					+	+	+		+
OK25	+		+	+		+	+	+	+				+		
OK26						+		+			+		+		
OK27	+		+	+	+	+			+			+			+
OK28			+								+				
OK29	+	+	+	+	+	+			+						+
OK30						+					+	+			+
OK31						+					+	+			
OK32						+							+		
OK33	+		+	+	+	+			+			+			
OK34						+					+		+		
OK35				+		+		+			+				
OK36						+				+					
OK37	+	+	+	+	+	+	+		+						
OK38	+		+	+		+					+	+	+		
OK39	+					+	+	+	+	+			+		
OK40	+					+	+		+	+			+		
OK41	+					+	+		+	+			+		
OK42	+					+	+	+	+	+			+		
OK43	+	+	+	+	+	+	+		+						+

OK – освітні компоненти, ПК – предметні компетентності.